

Nr 151.

Av herr **Carlson** i Herrljunga, om bidrag av statsmedel till
kostnaden för torrläggning av torvmossar.

Näst matfrågan torde vårt lands bränslefråga vara den, som f. n. är mest aktuell. På samma gång som vårt folk frågar sig vad de skola äta och dricka, måste de också med bekymmer fråga sig vad de skola elda med. Bränslepriserna ha under de senaste åren varit i ständig stegring, och under år 1917 torde rekordet ha satts på detta område. Denna oroväckande prisstegring torde ytterst ha sin grund dels i det rådande krigstillståndet i Europa och därmed sammanhängande svårighet för import och dels och inte minst i Bränslekommissionens förhatliga prispolitik. Det skall aldrig kunna förnekas, varken av s. k. auktoriteter eller sakkunniga på detta område att icke B. K. genom sin verksamhet förorsakat både prisstegring och svåråtkomlighet å varan, och därför må ingen förvåna sig över, om ett allmänt missnöje är till finnandes ute i landet över denna institutions verksamhet. Men det var inte om den saken jag nu ville orda.

Då man tänker på de kolossalt stora tillgångar på bränsle, som vårt land har att bjuda på, har man näppeligen anledning hänge sig åt pessimism för framtiden. Konsten är bara att kunna på lämpligaste och billigaste sätt få råvaran förädlad och för konsumenterna tillgänglig. Men för att detta önskemål skall kunna förverkligas måste helt naturligt staten träda stödjande och hjälpande emellan.

Jag skall nu inte söka närmare tränga in i vedfrågan hur önskligt det än vore, utan fastmer ägna några tankar åt torvfrågan, som under senaste tiden varit föremål för statsmakternas stora intresse och stöd. Dels på grund av framställningar från Kungl. Maj:t och dels med anledning av väckta motioner har riksdagen gång efter annan anslagit rätt betydande belopp för torvindustriens framgång i vårt land, och rätt så, ty i

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 4 saml. 55 häft. (Nr 151—152.) 1

samma mån som torvfrågan vinner sin lösning och den stora allmänheten begagnar sig av torv som bränsle kunna miljoner kronor få stanna inom landet, vilka eljest gå till utlandet såsom likvid för importerad bränslevara.

Staten har nu, som bekant, rätt många och stora mossar i sin ägo och mycket göres för att från dessa delvis fylla statens behov av bränsle, men den stora allmänheten kan ju helt naturligt icke påräkna något nämnvärt från detta håll. För övrigt är det rätt så egendomligt, att så fort som staten skall genom något av sina organ frambringa varor, bli dessa nästan alltid dubbelt så dyra som då den enskilde får göra det. Och därför får nog det svenska folket även på detta område förnämligast sätta sin tro och lit till den enskilda företagsamheten.

Vad nu torvmossarna beträffar, så är det ju så, att ofantligt många och värdefulla sådana äro i enskildas ägo, och om alla dessa kunde rationellt utnyttjas, skulle det svenska folket inte på långliga tider behöva bekymra sig för bränslefrågans skull. Men en stor del av dessa värdefulla mossar äro så vattensjuka, att det är omöjligt att bearbeta desamma. Torrläggning av dem är nödvändig för att de skola kunna tjäna sitt ändamål.

Men för detta torrlägningsarbete fordras pengar och av den varan har alltid staten större och bättre resurser än den enskilde, varför man i ty fall måste vända sig till staten med begäran om bistånd och hjälp. Så fort det gäller »förskottspolitik» vägrar den enskilde, under det att staten, som alltid har bättre förmåga att anlägga framtidssyn på saker och ting, ej är så rädd för att handla. Jag tänker mig, att om den enskilde eller de enskilda torvmosseägarna kunde få exempelvis antingen bidrag utan återbetalningsskyldighet intill t ex. hälften av kostnaderna, eller ock räntefria lån på viss avbetalningstid för utdikning och torrläggning av sina mossar, så skulle man med tämligen stor säkerhet från detta håll kunna påräkna ett icke oväsentligt tillskott i vårt lands bränslebehov. Man skulle ju även möjligen kunna tänka på »kompensationsvägen» ur avbetalningssynpunkt, i likhet med vad som nu är fallet för torvmaskinens erhållande till angivna priser. Den saken torde ju lämpligast Kungl. Maj:t kunna ordna. Huvudsaken är att medel beviljas för ändamålet och att något blir gjort fortast möjligt. Ty ärendet är av brådskande natur.

Om riksdagen redan nu ville bevilja ett förslagsanslag av t. ex. 500,000 kronor för ändamålet, skulle man ju ha gott hopp om att redan under innevarande år en hel del förarbeten skulle kunna bli utförda och under år 1919 stora massor av torv föras i marknaden från enskilda torvmossar.

På grund av vad jag sålunda anfört får jag vördsamt hemställa,

att riksdagen ville besluta ställa ett belopp av 500,000 kronor till Kungl. Maj:ts förfogande att, på sätt och mot de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t kan finna nödigt, tillhandahållas enskilda ägare av torvmossar såsom bidrag för torrläggning av desamma.

Stockholm den 25 januari 1918.

Herman Carlson.
